

Karen Felter Vaucansons prædiken 1. søndag efter trinitatis

Taler

Karen Felter Vaucanson
Præst

Dato

2. juni 2024

Sted

Christians Kirke, Christianshavn

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 12, vers 13-21
Paulus Første Brev til Timotheus kapitel 6, vers 6-12

Salmer

290/787/674 // 369/726

1 Jeg ved ikke om I kender the Kardashians? Det gør I formentlig. De er ikke rigtig til at undgå. Selv har jeg ellers forsøgt, men forleden blev jeg alligevel suget ned i den medie-malstrøm de konstant genererer, da jeg så dokumentaren ”Imperiet Kardashian”, der kom i sidste uge på DR.

5

Det siges, at ingen anden familie definerer vores tid som the Kardashians. Det er det her dynasti af kvinder, der har formået at udnytte alt omkring dem – fra mennesker til teknologi til presse – til egen vinding. De bragede igennem i 00’erne med realityserien ”Keeping up with the Kardashians”, og har siden formået at genopfinde deres relevans gennem bl.a. skønhedsprodukter og tøj i eget navn. I to årtier har de suverænt domineret popkulturen. Så stor er deres magt, at både Obama og Trump blegner i deres selskab – og præsidenterne ønsker møder med dem for at få omtale! Kardashians’ formue er nu estimeret til lige godt 2 milliarder dollars.

15

Spørgsmålet, som står åbent, er: Er deres historie en inspiration – en banebrydende model for kvindeledet iværksætteri og empowerment - eller er det et kapitalistisk mareridt, nogle der fra toppen af deres bjerge af penge ændrer samfundet til det værre?

20

Meningerne er delte: En kvindelig samarbejdspartner siger: ”The Kardashians inspirerer alle kvinder til at gøre mere – til at være mere – de er sande feminister”.

En anden, kritisk røst, siger i programmet: ”De her mennesker er rigere end Gud! Og hvad har de gjort med deres penge? De har bygget kæmpe huse, købt privatfly, købt mere tøj end nogen af os overhovedet kan forestille os... de har levet tomme liv, og ikke bidraget med noget som helst til at løse tidens sociale problemer.”

Jeg kom til at tænke på denne her dokumentar da jeg genlæste Jesus’ lignelse om den rige bonde. Jeg har et særligt forhold til den fortælling, for jeg fik den nemlig læst højt som børnebog da jeg var lille. Og nu læser jeg den også højt for mine børn, som elsker den. Alle kan forstå den! Og dog er det grundlæggende spørgsmål jo af dyb eksistentiel karakter: hvad fylder du dit liv med? Og hvad er det vigtige i tilværelsen, når vi skærer helt ind til benet?

40

I mine ungers bog lyder historien sådan her; Her er en bonde. Bonden er rig fordi hans jord er god. Hans majs gror højere end alle andres. Da han skal høste har han for meget til at det kan være i hans gamle lade. Så han bygger en ny, større lade. Og sår mere. Og bygger en ny lade, og sår endnu mere. Det sker tre gange. Til sidst vil han, når han er færdig med at høste, holde en stor fest. Men så dør han. Bare sådan uden videre, som der står.

Når man læser lignelsen om den rige bonde op imod billedet af fx the Kardashians, bliver det tydeligt at vi har fat i noget, der åbenbart er så almenmenneskeligt at det ligner sig selv på tværs af enorme afstande i både tid og sted.

Vi er jo også helt inde at pille ved det, som nogle forskere ville kalde reptilhjernen. Trangen til at samle til lade som et lille eger. Det er en grundlæggende drift i mennesker at samle til huse – penge, biler, udstyr, iPhones, sko, køkkener – det er nærmest umuligt at kontrollere.

Jeg er ikke så sikker på at det er pengene eller sagerne i sig selv, der er problemet; Det ville være usmageligt at påstå, som kirken af og til har gjort sig skyldig i, at fattige mennesker i virkeligheden bør være glade fordi de er rige hos Gud. Det er

privilegieblindhed af værste skuffe, ytret af nogen der aldrig selv har sultet.

65 Penge er i nogen udstrækning betingelsen for et godt liv.

Jeg lægger også mærke til, at Paulus ikke siger, at penge er roden til alt ondt. Nej, han siger at kærlighed til penge er roden til alt ondt.

70 Jagten på rigdom kan overtage alt andet. Blive et mål i sig selv. Problemet er, når penge og velstand bliver til en livsødelæggende magt, der baster og binder en til et liv, der ikke bærer frugt i forhold til andre mennesker.

75 Noget af det, der springer i øjnene i fortællingen om den rige bonde, og som også er meget tydeligt i børnebogsversionen, er, at der ikke er andre med i historien. Den rige mand er ganske alene. Han arbejder alene og for sig selv. Han bygger alene og for sig selv. Og han dør alene og for sig selv.

80 Hvor er alle de andre? Jamen, de er jo slet ikke i spil som andet end en fjern tanke.

Når rigdommen ikke bærer frugt i forhold til vores medmennesker, er det ikke et liv der er meningsfuldt for Gud, siger Lukas. Og det er det, at vores forhold til Gud afgøres af forholdet til vores medmennesker, som er temaet for hele den lange Trinitatistid, vi nu går ind i.

90 Her er evangelisten Lukas altså særligt optaget af rigdom som det, der forvrider menneskers forhold til hinanden og står i vejen for åndelighed. Lukasevangeliet kaldes også det sociale evangelium. En af mine kolleger kaldte teksten til i dag, som hun hader, for "Lukas' kommunistiske manifest" :-D Og det kan da også hurtigt blive lidt unuanceret. Fx er jeg ikke overbevist om, at det er så let endda at stoppe med at skrabe til sig.

95 Dels er det, som nævnt, en basal drift. En del af selvopretholdelsesdriften.

Dels er det sådan vi har opbygget vores samfund.

100 Den anerkendte sociolog Hartmut Rosa har undersøgt det her fænomen med at mere nødvendigvis vil have mere. Og han mener ikke det bundes i hverken

grådighed eller i selvopretholdelsesdrift. Rosa forklarer, at det samfund vi har opbygget af strukturelle grunde er tvunget til permanent forøgelse, til at vækste, til at accelerere, for at kunne reproducere sig selv.

Vi tænker tit den rige bonde som et billede på individet, men den rige bonde kan også fundere som en analogi på vores samfund. Vi må hele tiden bygge større lader og så plante endnu mere for at fylde dem.

Hvis vi nu vågnede en morgen og tænkte ”nu har vi ikke brug for mere – nu stopper vi produktionen”, jamen så ville vi i løbet af dagen ikke bare få en stor mængde arbejdsløse og lukkede firmaer, så ville også statens indtægter falde, men opgaverne stadig øges, fordi vi nu måtte betale til dem, der var uden arbejde. Så ville vi ikke længere kunne opretholde sundhedssektoren, kulturinstitutionerne. Og så videre.

Det er altså skruen uden ende. Vi er simpelthen nødt til knokle mere og mere for at opretholde status quo. Vi skal accelerere. Vi skal være innovative, have det første og bedste produkt for ikke at sakke bagud og ultimativt som samfund gå under. Det er det han kalder accelerationssamfundet.

Det er et samfundsproblem, at vi alle sammen er som bonden, der hele tiden må bygge større og flere lader, måske ikke af grådighed, men af nød, for det er sådan samfundet er skruet sammen nu. Fordi hvis vi ikke udvikler nye produkter og teknologier, vil andre lande gøre det og dermed overhale os – og ultimativt opsluge os.

Accelerationssamfundet er drevet af en grundlæggende tilstand af frygt – frygt for at miste privilegier, frygt for at blive overgået, frygt for at miste kontrol. Ganske som den rige bonde er det. Men måske kan det ikke være anderledes. Frygten for at sakke bagud, driver os evindeligt fremad.

Det er i dette samfund, præget af det han kalder en ”åndeløs, rasende tilstand”, at Hartmut Rosa mener religionen finder sin relevans for det moderne menneske. Ja, **demokratiet har brug for religion**, fastslår han.

Jeg tror mange er enige: Noget af det jeg hører folk sige de synes gør kirken

relevant er faktisk, at den står imod denne her samfundsstruktur. Den er ikke-kommercialiseret. Den skal ikke vækste, ikke produktudvikle. Tværtimod, den skal spekulere over, hvor al den vækst dog skal føre hen. Den skal pege på et
145 alternativ.

Her får vi et frirum fra os selv og fra samfundets krav om acceleration og forøgelse. Kirken den kan måske nogle gange føles meget tung og træg, men jeg tror det er noget vi skal værdsætte.
150

Man læser af og til i jobopslag for præster, at antallet af døbte vil være et vigtigt parameter i evalueringen af den succesfulde kandidats arbejde.

Der er nogle menighedsråd, der synes det er afgørende at der kommer så mange
155 handlinger som muligt i kirken fordi det bonger ud i ligningsmidler fra Stiftet. En sjælesørgerisk samtale tæller ingenting.

Der er en tendens til at også kirken bliver tænkt som et produkt blandt alle andre. At kirken skal markedsføre sig på vilkår med andre fritidstilbud. Men
160 kirken er jo netop ikke et produkt, det er et utopisk fællesskab. Et sted, hvor vi mødes i troen på alle menneskers værd, i håbet om kærlighedens evige magt, og i tillid til Guds forsyn.

Når man kommer ind i kirker, kan man godt føle at tiden går lidt langsommere.
165 At vi kan trække vejret lidt dybere. At vi faktisk er forbundet med hinanden, ikke som konkurrenter, men i gensidig afhængighed.

Kirkens rum kalder med sin kunst, sin arkitektur og sin musik på, at vi letter foden fra speederen og lader rastløsheden og frygten stilne af et øjeblik, så vi kan
170 fyldes af noget andet.

Og således lyder spørgsmål fra evangeliet, ganske stille, men konsekvent, hver eneste søndag: hvad er det egentlig, der skaber mening i tilværelsen?

175 Paulus giver sit svar: retfærdighed, gudsfrygt, tro, kærlighed, udholdenhed og sagtnodighed.

Hvad er dit?

Amen

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

185

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

1. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

190

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/karen-felter-vaucansons-praediken-1-sondag-efter-trinitatis-2024>

195

200

205

210

215